

Sygn. akt **II C 1079/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia SO Magdalena Antosiewicz
Protokolant:	Katarzyna Walczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2020 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa M. P.

przeciwko (...) S.A z siedzibą w W.

o zapłatę

I. ustala, iż umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF z dnia 15 maja 2007r. zawarta przez powódkę z pozwanym jest nieważna;

II. zasądza od (...) S.A z siedzibą w W. na rzecz M. P. kwotę 42.120,51 (czterdzieści dwa tysiące sto dwadzieścia i 51/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 maja 2017r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od (...) S.A z siedzibą w W. na rzecz M. P. 298,05 (dwieście dziewięćdziesiąt osiem i 5/100) CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 maja 2017r. do dnia zapłaty;

IV. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

V. ustala, iż pozwany (...) S.A z siedzibą w W. winien ponieść koszty procesu w 72,79%, zaś powódka M. P. w 27,21 %, a szczegółowe wyliczenie kosztów procesu pozostawia referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia.

Sygn. akt II C 1079/17

UZASADNIENIE

M. P. 15 maja 2017 r. wniosła do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie powództwo przeciwko pozwanemu (...) S.A. w W. o zasądzenie jej rzecz - wskutek uznania umowy o kredyt hipoteczny za nieważną - kwoty 38.332,65 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 maja 2017 r. do dnia zapłaty. Ewentualnie powódka wniosła o zasądzenie – wskutek uznania niektórych zapisów umowy za bezskuteczne wobec niej – kwoty 37.575 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 maja 2017 r. do dnia zapłaty. Nadto powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Uzasadniając powódka wskazała, że zawarła z pozwanym umowę o kredyt hipoteczny na kwotę 178.741,50 zł waloryzowany do CHF. Mając na względzie postanowienia umowy (§ 3 ust. 3, § 1 ust. 3A, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4, § 13 ust. 5 oraz § 16 ust. 3), w chwili podpisywania umowy wysokość zobowiązań powódki była waloryzowana miernikiem wartości wyznaczonym swobodnie przez pozwanego. Kredyt miał być bowiem waloryzowany kursem kupna CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Spłata kredytu miała następować w PLN po uprzednim ich przeliczeniu według

kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty kredytu z godziny 14:50 w miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych. Kwota kredytu, wysokość rat spłaty kredytu oraz zadłużenia z tytułu niespłaconego kredytu nie została określona w umowie, ani też nie została uzależniona od miernika obiektywnego, lecz została pozostawiona do swobodnego uznania pozwanego, który nie był ograniczony żadnymi postanowieniami umownymi lub ustawowymi. Takie zapisy umowne należy uznać za nieważne, ewentualnie bezskuteczne wobec powodów. Umowa naruszała bowiem przepisy art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe oraz przepisy kodeksu cywilnego, w tym zasadę nominalizmu.

W zakresie żądania ewentualnego powódka wskazała, że postanowienia umowne - ubezpieczenia niskiego wkładu i klauzule indeksacyjne mają treść analogiczną do treści klauzul uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone i zakazane w obrocie. Linia orzecznicza SOKiK wskazuje, że niedozwolone są takie postanowienia, które pozwalają bankom na dowolne i swobodne ustalanie kursów walut używanych następnie do wyznaczania wielkości zobowiązań kredytobiorców. Postanowienia takie rażąco naruszają interes konsumentów, są sprzeczne z dobrymi obyczajami i są zakazane w obrocie z konsumentami. Powódka wniosła zatem ewentualnie o uznanie tych klauzul za bezskuteczne wobec nich i zasądzenie kwoty wskazanej w petitum pozwu. (pozew k. 1-34)

W odpowiedzi na pozew bank wniosł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany zaprzeczył, aby jednostronnie i arbitralnie modyfikował wskaźnik wg którego obliczana była wysokość zobowiązania kredytobiorcy, zaprzeczył, żeby kursy u niego nie odwoływały się do wskaźników rynkowych i były określane w sposób dowolny, aby spread był ukrytą przed konsumentem prowizją dla banku. Zaprzeczył również, aby dochodziło do podwójnej waloryzacji oraz by średni kurs NBP był kursem rynkowym, a także twierdził, że kursy publikowane przez bank nie są kursami rynkowymi. Dalej pozwany zaprzeczył, aby nienależycie wykonywał umowę, a przez to doprowadził do powstania szkody w majątku powodów. Podniósł również zarzut nieudowodnienia roszczeń powodów.

Pozwany wskazywał, że powódka błędnie zarzuca naruszenie zasady nominalizmu bowiem waluta obca może być miernikiem wartości na mocy art. 358¹ § 2 k.c. Powódka błędnie również nadała odsetkom od kredytu funkcję waloryzacyjną. Świadczenie wzajemne kredytobiorcy polega na zapłacie odsetek uwzględniających koszt udostępnienia środków w CHF.

Bank podnosił, że powódka nie wykazała sprzeczności umowy kredytu z przepisami prawa bankowego ani z przepisami kodeksu cywilnego. Umowa zawierała wszystkie elementy wymagane przepisami prawa. Znowelizowane (w 2011 r.) przepisy wprowadziły możliwość wyeliminowania z obrotu prawnego postanowień umownych zawierających niejasne reguły przeliczenia należności kredytowych zarówno na przyszłość jak i w odniesieniu do wcześniej zawartych umów w części nie spłaconej. Kredytobiorca może dokonywać spłaty kredytu bezpośrednio w walucie do jakiej kredyt denominowano omijając kurs walutowy banku (tzw. spread). Nadto klienci pozwanego od 1 lipca 2009 r. mieli możliwość spłaty zaciągniętego kredytu bezpośrednio w walucie obcej z pominięciem kursów ustalanych przez bank.

Dalej pozwany wskazał, że wbrew twierdzeniom powodów, waloryzacja nie ma charakteru wieloetapowego, a charakter jednorazowy – następuje w momencie uruchomienia kredytu poprzez przeliczenie wypłaconych środków w PLN na walutę CHF.

W zakresie średniego kursu NBP pozwany wskazał, że NBP ustala kursy walutowe za wskaźniki obiektywne i niezależne od woli banku, stosując przy ustalaniu metodologię identyczną jak pozwany i pozostałe banki komercyjne. Kurs NBP nie jest kursem transakcyjnym, czyli kursem wykorzystywanym w transakcjach (innymi słowy rynkowym), jest to kurs wykorzystywany w księgowości.

W zakresie indywidualnego uzgodnienia umowy, pozwany wskazał, że powódka zawnioskowała o taki kredyt, a waloryzacja kredytu i zabezpieczenie części kredytu w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu zostały między stronami uzgodnione indywidualnie.

Umowa, zdaniem pozwanego, nie była również sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Pozwany podkreślił, że powódka została poinformowana o ryzyku związanym z kredytem waloryzowanym kursem waluty obcej.

Powódka nie wykazała spełnienia przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c. zarówno w zakresie umowy kredytu jak i w zakresie zabezpieczenia kredytu hipotecznego poprzez ubezpieczenie niskiego wkładu własnego.

Na koniec pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powodów w całości. Żądanie zwrotu raty z tytułu udzielonego kredytu jest roszczeniem okresowym, a zatem jego termin wynosi 3 lata. (odpowieź na pozew k. 166-205)

Pismem wniesionym 27 listopada 2017 r. powódka rozszerzyła powództwo wnosząc o zasądzenie jej rzecz - wskutek uznania umowy o kredyt hipoteczny za nieważną - kwoty 75.331,82 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 maja 2017 r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powódka popierała zgłoszone żądania. W uzasadnieniu wskazała, że do dnia 12 listopada 2013 r. spłaciła na rzecz pozwanego kwotę 86.459,66 zł, 6.409,94 CHF oraz kwotę 3.861,27 zł tytułem składki na tzw. ubezpieczenie niskiego wkładu własnego tj. łącznie kwotę 75.331,82 zł. (pismo k. 502-503)

Postanowieniem z 2017 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie uznał się niewłaściwym rzeczowo do rozpoznania sprawy i przekazał ją tut. Sądowi do rozpoznania. (postanowienie k. 507)

Odpowiadając na rozszerzenie powództwa bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, w tym także w zakresie rozszerzonym oraz o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. (pismo k. 513-516)

Pismem z 19 marca 2019 r. powódka zmodyfikowała powództwo wnosząc o ustalenie, że umowa kredytowa nr (...) z 15 maja 2007 r. zawarta przez nią z pozwanym jest nieważna i zasądzenie od pozwanego kwoty 90.320,93 zł oraz kwoty 6.409,94 CHF jako zwrotu świadczeń nienależnych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12 maja 2017 r. do dnia zapłaty. Ewentualnie powódka wniosła o ustalenie, że postanowienia umowy - § 1 ust. 3, § 3 ust. 3, § 1 ust. 3A, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4, § 13 ust. 5 oraz § 16 ust. 3 – są bezskuteczne wobec niej i zasądzenie od pozwanego kwoty 37.575 zł wskutek pobierania przez pozwanego zawiżonych rat spłaty kredytu przy zastosowaniu bezskutecznych zapisów umowy wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 maja 2017 r. do dnia zapłaty. (pismo k. 798-802, k. 825-829)

Odpowiadając na modyfikację powództwa bank wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. (pismo k. 865-881)

Pismem z 30 września 2019 r. powódka zmodyfikowała powództwo wnosząc o ustalenie, że umowa kredytowa nr (...) z 15 maja 2007 r. zawarta przez nią z pozwanym jest nieważna i zasądzenie od pozwanego kwoty 103.868,75 zł oraz kwoty 2.057,44 CHF jako zwrotu świadczeń nienależnych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12 maja 2017 r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powódka popierała dotychczasowe żądania. (pismo k. k. 925-939)

Odpowiadając na modyfikację powództwa bank wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. (pismo k. 954-960)

Na terminie rozprawy powódka oświadczyła, że jest gotowa na zwrot bankowi pozostałego świadczenia. (protokół k. 973)

Strony popierały głoszone stanowiska do chwili zamknięcia rozprawy. (protokół k. 973-974)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Powódka ukończyła międzynarodowe kierunki gospodarcze i uzyskała tytuł magistra. Przed zawarciem przedmiotowej umowy kredytu miała kredyt studencki, który spłaciła przed zawarciem tej umowy kredytu oraz kredyt na zakup mieszkania w banku (...) w 2004 r. na kwotę 30.000 zł, który również spłaciła w całości. (przesłuchanie powódki k. 793-794)

Po przeprowadzeniu się do C., powódka zdecydowała się na kredyt na zakup mieszkania. Wybrała (...)S.A., bowiem w tym banku miała założone pierwsze konto, na które wpływało wynagrodzenie. Na stronie zgłosiła chęć zawarcia umowy i wszystko było załatwiane przez infolinię. Następnie powódka w punkcie pozwanego podpisała umowę. Wskazała, że od początku była mowa jedynie o kredycie frankowym, którego rata i oprocentowanie miało być niższe. Powódka po zapoznaniu się z umową nie miała do niej uwag i podpisała umowę o treści jaką zaproponował bank. (przesłuchanie powódki k. 793-794)

Umową przedwstępną sprzedaży zawartą 30 kwietnia 2007 r. sprzedawca zobowiązał się do zawarcia z powódką umowy sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego. Określono, że umowa sprzedaży zostanie zawarta do 31 maja 2007 r. Cenę ustalono na kwotę 170.000 zł, a sprzedający oświadczył, że otrzymał na poczet należności kwotę 2.000 zł. (umowa przedwstępna sprzedaży k. 225)

Wnioskiem o udzielenie kredytu/pożyczki (...) hipoteczny z 9 maja 2007 r. powódka wniosła o udzielenie kredytu w kwocie 180.000 zł w walucie CHF na okres 360 miesięcy. We wniosku wskazała, że ma zobowiązanie w postaci kredytu w CHF w banku (...), gdzie aktualna kwota zadłużenia wynosi 19.700 zł. Wskazała, że jej średnie miesięczne wynagrodzenie z ostatnich 12 miesięcy wynosi 2.776 zł, a ilość osób w gospodarstwie domowym wynosi 1. Powódka poinformowała, że ubiegła się o kredyt/pożyczkę w innych bankach tj. M.. Określiła, że w przypadku przyznania jej kredytu przystępuje do grupowego ubezpieczenia na życie oraz niezdolności do pracy, na podstawie umowy zawartej między (...) Bankiem, a (...) na (...) S.A. oraz oświadczyli, że zapoznali się z Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia i akceptują je. (wniosek k. 226-233, zaświadczenie o zatrudnieniu k. 235)

W dniu 24 maja 2007 r. (...) Bank S.A. wydał decyzję kredytową dot. wniosku kredytowego, zgodnie z którą powodom został przyznany kredyt hipoteczny w kwocie 178.741,50 zł waloryzowanej kursem CHF. (decyzja kredytowa k. 237-238)

Powódka oświadczyła, że pracownik przedstawił jej w pierwszej kolejności ofertę kredytu/pożyczki hipotecznej w PLN oraz że zapoznała się z tą ofertą i dokonała wyboru oferty kredytu hipotecznego denominowanego w walucie obcej mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu hipotecznego oraz wzrost całego zadłużenia oraz że jest świadomy ponoszenia obu rodzajów ryzyk związanych z wybranym produktem kredytowym. (...) Banku S.A. poinformował kredytobiorcę również o kosztach obsługi kredytu w wypadku niekorzystnej zmiany kursu walutowego oraz zmiany stopy procentowej, tj. możliwości wzrostu raty kapitałowo-odsetkowej. (oświadczenie k. 234)

M. C. (obecnie: P.) zawarła 15 maja 2007 r. w C. z (...) Bankiem S.A. w W. (obecnie (...) S.A.) umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF. Jako cel kredytu wskazano „finansowanie zakupu na rynku wtórnym spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w C. przy ul. (...), refinansowanie poniesionych nakładów związanych z zakupem przedmiotowej nieruchomości i pokrycie opłat okołokredytowych” (§ 1 ust. 1). Kwota kredytu została ustalona na 178.741,50 zł (§ 1 ust. 2) oraz wyrażona w CHF na koniec dnia 14 maja 2007 r. wg kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku w wysokości 80.199,89 CHF (§ 1 ust. 3A), a okres kredytu na 360 miesięcy tj. od 15 maja 2007 r. do 12 czerwca 2037 r. (§ 1 ust. 4). W § 1 ust. 3A umowy zapisano, że „Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 2007-05-14 według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosi 80.199,89 CHF. Kwota niniejsza ma charakter informacyjny i nie stanowi

zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, może być różna od podanej w niniejszym punkcie”. Jako wariant spłaty kredytu wskazano „równe raty kapitałowo-odsetkowe”, a jako termin spłaty „12 każdego miesiąca” (§ 1 ust. 5 i 6).

Zabezpieczeniami kredytu (§ 3) była hipoteka kaucyjna wpisana na pierwszym miejscu do kwoty 268.112,25 zł ustanowiona na nieruchomości nabywanej, ubezpieczenie spłaty kredytu w (...) S.A. oraz ubezpieczenie niskiego wkładu własnego Kredytu w (...) S.A. na 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Jeżeli z upływem 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpiłaby całkowita spłata kredytu, umowa ta ulegała automatycznemu przedłużeniu, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie mógł przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu.

Powódka przystąpiła również do grupowego ubezpieczenia na życie i od całkowitej trwałej niezdolności do pracy zarobkowej (nr generalnej umowy ubezpieczenia 003/12/06) – (...) na (...) S.A. oraz grupowego ubezpieczenia mieszkań i budynków mieszkalnych (nr polisy generalnej (...)) w (...) S.A. (§ 4 ust. 4).

Ponadto powódka zobowiązała się przedłożyć oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 357.483 zł (§ 4 ust. 1).

Wypłata kredytu miała nastąpić w ten sposób, że kwota 168.000 zł miała zostać przekazana na rachunek wskazany w akcie notarialnym, kwota 2.000 zł na rachunek powódki celem refinansowania poniesionych nakładów związanych z zakupem przedmiotowej nieruchomości oraz kwota 8.741,50 zł na rachunek powódki celem pokrycia opłat okołokredytowych (w tym kwota 2.641,50 zł to składka z tytułu ubezpieczenia na życie i od niezdolności do pracy zarobkowej) (§ 5 ust. 1).

Kredyt oprocentowany był wg zmiennej stopy procentowej, która w dniu zawarcia umowy ustalona została na 3,85% (plus 1,00 p.p. – 4,68% w okresie ubezpieczenia), w tym marża banku 1,50% (§ 1 ust. 8). Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu podpisywania umowy kredytowej ustalona została jako stawka LIBOR 3M z dnia 29 kwietnia 2007 r. powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę banku – 1,50% (§ 10 ust. 1 i 2).

Kredytobiorca zobowiązała się do spłaty kredytu wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych w § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat (§ 11 ust. 1).

Zgodnie z § 11 ust. 4 umowy „Raty kapitałowo-odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50”. W § 13 ust. 5 umowy zapisano, że „Wcześniejsza spłata całości Kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej, a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF, z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującym na dzień i godzinę spłaty”.

Zgodnie z § 16 ust. 3 umowy „Z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego/od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności Banku z tytułu Umowy kredytowej, Bank dokonuje przeliczenia wierzytelności na złote po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego lub wytoczenia powództwa”.

W § 29 umowy kredytu powódka oświadczyła, że zostali dokładnie zapoznana z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i że w pełni je akceptują. Oświadczyła również, że została dokładnie zapoznana z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i że w pełni je akceptuje. Kredytobiorca oświadczyła ponadto, że jest świadoma, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. (umowa o kredyt hipoteczny k. 37-44, przesłuchanie powódki k. 793-794)

W dniu 29 maja 2007 r. powódka umową sprzedaży w drodze aktu notarialnego nabyła na rynku wtórnym spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w C. przy ul. (...). (umowa sprzedaży k. 257-259)

Dnia 1 czerwca 2007 r. powódka dokonała przelewu kwoty 1.495,95 zł na rzecz banku tytułem „składki ubezpieczeniowej dla EUROPY”. (potwierdzenie przelewu k. 153, pismo (...) k. 260)

Dnia 1 lipca 2010 r. powódka dokonała przelewu kwoty 1.455,91 zł na rzecz banku tytułem „ubezpieczenia NNW”. (potwierdzenie przelewu k. 154, pismo (...) k. 260)

W dniu 12 lutego 2012 r. w C. powódka zawarła z pozwanym bankiem aneks do umowy kredytu nr (...), zgodnie z którym (§ 3 ust. 1) spłata kredytu mogła następować albo w PLN, albo też bezpośrednio w CHF z rachunku walutowego. Na dzień zawarcia aneksu powódka wybrała spłatę w CHF (§ 3 ust. 3). (aneks do umowy k. 46-48)

W dniu 1 lipca 2013 r. powódka dokonała przelewu kwoty 909,41 zł na rzecz banku tytułem „odnowienie umowy”. (potwierdzenie przelewu k. 155, pismo (...) k. 260)

Powódka nie miała możliwości negocjowania postanowień umowy. Umowa została zawarta w oparciu o wzór umowy. (przesłuchanie powódki k. 793-794)

W myśl ww. regulaminu - rozdziału III § 1 ust. 2, (...) S.A. udzielał kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem następujących walut wymiennalnych: USD/EUR/CHF/GBP według tabeli kursowej banku. W rozdziale III Regulaminu § 1 ust. 4 wskazano, że kredyt hipoteczny waloryzowany udzielany jest w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorcę walutę. Regulamin w § 24 ust. 2 przewidywał, że wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona jest w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana jest w złotych po uprzednim jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży danej waluty, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A na dzień spłaty. W § 24 ust. 3 wskazano, że wysokość rat odsetkowych i kapitałowo – odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych, ulega comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty, według tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty. (Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) k. 261-265)

Kredyt został uruchomiony w dniu 1 czerwca 2007 r. w kwocie 178.741,50 zł (79.138,19 CHF). (wniosek o odblokowanie środków k. 250, zaświadczenie k. 146, potwierdzenia przelewów k. 251, k. 252)

W okresie od 12 lipca 2007 r. do 13 lipca 2016 r. powódka na rzecz pozwanego wpłaciła łączną kwotę 103.868,75 zł, z czego kwota 65.609,51 zł przypadła na spłatę kapitału, a kwota 38.259,24 zł została rozliczona na odsetki. W walucie CHF we wskazanym okresie powódka dokonała spłaty należności w wysokości 2.057,44 CHF, z czego na spłatę kapitału przypadła kwota 1.759,39 CHF, a kwota 298,05 CHF została rozliczona na odsetki. W przeliczeniu na PLN powódka dokonała spłaty w wysokości 8.284,98 zł. (zaświadczenie k. 146-153, opinia biegłego k. 883-916)

Pismem datowanym na 27 kwietnia 2017 r., doręczonym bankowi 4 maja 2017 r., powódka wezwała bank w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania do zwrotu:

- kwoty 86.459,66 zł oraz 6.409,94 CHF pobranych nienależnie w związku z faktem, że umowa kredytu jest nieważna;
- albo kwoty 33.713,73 zł tytułem nienależnie pobranych rat spłaty kredytu w zawyżonej wysokości, w związku z tym, że umowa kredytu zawiera nieuczciwe postanowienia umowne bezskuteczne wobec niej;
- a także kwoty 3.861,27 zł tytułem nienależnie pobranej składki na tzw. ubezpieczenie niskiego wkładu własnego. (wezwanie z załącznikiem k. 49-52, potwierdzenie nadania k. 53-54)

Zaświadczeniem z 20 czerwca 2017 r. (...) S.A. potwierdziło objęcie ochroną ubezpieczeniową umowy kredytu nr (...) oraz opłacenie składek za:

- okres ubezpieczenia od 1 czerwca 2007 r. do 31 maja 2010 r. – 1.495,95 zł;
- okres ubezpieczenia od 1 czerwca 2010 r. do 31 maja 2013 r. – 1.455,95 zł;

- okres ubezpieczenia od 1 czerwca 2013 r. do 31 maja 2016 r. – 909,41 zł. (zaświadczenie k. 260)

W okresie od 12 lipca 2007 r. do 13 lipca 2016 r. powódka na rzecz pozwanego wpłaciła łączną kwotę 103.868,75 zł, z czego kwota 65.609,51 zł przypadła na spłatę kapitału, a kwota 38.259,24 zł została rozliczona na odsetki.

W walucie CHF we wskazanym okresie powódka dokonała spłaty należności w wysokości 2.057,44 CHF, z czego na spłatę kapitału przypadła kwota 1.759,39 CHF, a kwota 298,05 CHF została rozliczona na odsetki. W przeliczeniu na PLN powódka dokonała spłaty w wysokości 8.284,98 zł.

Sumaryczna kwota wpłat dokonanych przez powódkę na rzecz pozwanego banku z tytułu spłaty rat kredytowych w okresie od 12 lipca 2007 r. do 13 lipca 2016 r. wynosiła 112.153,73 zł. (opinia biegłego k. 883-916)

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów, których prawdziwość nie była kwestionowana w toku postępowania. Pozostałe dokumenty przedkładane przez strony, które nie zostały przywołane powyżej, nie miały znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy.

Sąd oparł się również na opinii biegłego sądowego z zakresu ekonomii. Należy wskazać, iż opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz odróżniają ją pod tym względem inne, szczególne dla tego dowodu kryteria jego oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność logiki i wiedzy powszechnej. Zdaniem Sądu opinia biegłej ma charakter kompletny, jest całościowa, a także rzetelna. W związku z tym Sąd uznał ją za wiarygodną oraz przydatną do ustalenia okoliczności, dla których dowód ten został dopuszczony. Wobec kwestionowania opinii podstawowej, Sąd dopuścił dowody z opinii uzupełniających. Biegły w opiniach uzupełniających odniósł się do okoliczności kwestionowanych oraz przytoczył dodatkowe argumenty na potwierdzenie wniosków wynikających z opinii podstawowej dokonując alternatywnego wariantu wyliczeń.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd wziął pod uwagę również dowód z przesłuchania stron przeprowadzonego na podstawie art. 299 k.p.c. i ograniczonego do przesłuchania powódki. Z przesłuchania powódki wynika jednoznacznie, że nie negocjowała ona zapisów umowy i że pozostawała w przekonaniu, że produkt, który im bank oferuje, jest produktem bezpiecznym. Powódka przyznała, że zdawała sobie sprawę z ryzyka, jakie wiązało się ze zmianą kursu CHF. (protokół k. 793-794)

Za nieprzydatne Sąd ocenił zeznania przesłuchanego w sprawie świadka M. D. – pracownika pozwanego banku, albowiem nie brał on udziału w procedurze zawierania umowy z powodami w związku z czym nie wiedział jak przebiegały spotkania z przedstawicielem banku, jaki był zakres pouczeń i informacji przekazanych powódce na temat produktu – kredytu hipotecznego, jakie dokumenty powód otrzymał w chwili zawarcia umowy, czy miał możliwość negocjowania umowy. W świetle wyjaśnień złożonych przez powodów, którym Sąd dał wiarę, Sąd uznał twierdzenia świadka o możliwości negocjowania przez kredytobiorcę wszystkich zapisów umowy za gołosłowne i niewiarygodne – świadek myli bowiem samą możliwość złożenia przez klienta banku wniosku o negocjacje w zasadzie w każdej sprawie od faktycznej i rzeczywistej możliwości uwzględnienia przez bank wniosku w tym zakresie. Fakty, na które zeznawał świadek, dotyczyły ogólnych założeń procedury udzielania kredytów hipotecznych obowiązujących w banku w 2007 r. oraz okoliczności związanych z wykonywaniem spornej umowy, co jednak było bez znaczenia dla oceny ważności przedmiotowej umowy. (protokół k. 778-786)

Na mocy art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd oddalił wniosek dowodowy powódki o zobowiązanie na mocy art. 248 k.p.c. pozwanego do przedłożenia szeregu dokumentów (k. 828-828v). Dowód ten bowiem był wnioskowany na okoliczności nieistotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. (protokół k. 974)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

W niniejszej sprawie ostatecznie powódka domagała się ustalenia nieważności umowy kredytowej nr (...) z 15 maja 2007 r. oraz zapłaty od pozwanego kwoty 103.868,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 12 maja 2017 r. do dnia zapłaty i kwoty 2.057,44 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 12 maja 2017 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu świadczenia nienależnego jakim było spełnienie świadczeń na podstawie nieważnej umowy kredytu.

Sporna umowa, zatytułowana „Umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF”, została zawarta pomiędzy powódką, zwaną w umowie kredytobiorcą oraz pozwanym, określonym w umowie jako kredytodawca. Zgodnie z jej postanowieniami pozwany bank udzielił powódce kredytu w kwocie 178.741,50 zł na finansowanie zakupu na rynku wtórnym spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w C. przy ul. (...), refinansowanie poniesionych nakładów związanych z zakupem przedmiotowej nieruchomości i pokrycie opłat okołokredytowych. Kredytobiorca zobowiązał się zaś do spłaty kredytu wraz z odsetkami oraz opłatami i prowizjami wynikającymi z umowy i aktualnego cennika w oznaczonych terminach spłaty. Tak określone podstawowe prawa i obowiązki stron nie pozostawiały miejsca na wątpliwości, że będąca przedmiotem sporu umowa to umowa o kredyt.

Zgodnie bowiem z art. 69 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2017 r., nr 1876 j.t ze zm.) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Jak stanowi ust. 2 art. 69 prawa bankowego, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje i warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Powódka na skutek modyfikacji powództwa żądała ustalenia nieważności umowy kredytu zawartej z bankiem w dniu 15 maja 2007 r. Podstawą takiego żądania jest przepis art. 189 k.p.c., zgodnie z którym „powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny”.

Warunkiem koniecznym dochodzenia roszczenia na podstawie tego przepisu jest zatem wykazanie przez powoda, że posiada on interes prawny. W judykaturze wskazano, że o występowaniu interesu prawnego w żądaniu ustalenia świadczy możliwość stanowczego zakończenia w tym postępowaniu sporu między stronami, natomiast przeciwko jego istnieniu – możliwość uzyskania przez powoda pełniejszej ochrony w drodze innego powództwa (tak wyrok SN z 15.05.2013 r., III CSK 254/12, LEX nr 1353202). Interes ten należy rozumieć zatem szeroko. Pojęcie to powinno być interpretowane z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądu w celu zapewnienia należytej ochrony prawnej, której nie można się domagać w drodze innego powództwa (tak wyrok SN z 31.01.2008 r., sygn. II CSK 378/07, LEX nr 863958).

Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest kategorią obiektywną, czyli istniejącą rzeczywiście, a nie tylko hipotetycznie (np. w subiektywnym odczuciu strony). Wyrok zasądający Sąd może zatem wydać tylko wówczas, gdy powstała sytuacja rzeczywistego naruszenia albo zagrożenia naruszenia określonej sfery prawnej. Praktycznie rzecz biorąc, interes prawny występuje wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, a jednocześnie interes ten nie podlega ochronie w

drodze innego środka. Wyrok uwzględniający powództwo o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa ma charakter deklaratoryjny (wyrok SN z 9.02.2012 r., III CSK 181/11, wyrok SN z 14.03.2012 r., II CSK 252/1; wyrok SN z 19.09.2013 r., I CSK 727/1).

Brak interesu prawnego, zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie i akceptowanym w doktrynie poglądem ma miejsce wówczas, gdy stan niepewności prawnej może być usunięty w drodze dalej idącego powództwa (np. o zasądzenie). Ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa jest wtedy jedną z przesłanek uwzględnia bądź oddalenia owego dalej idącego powództwa (zob.: wyrok SN z 21.03.2006 r., V CSK 188/05).

Powódce przysługuje interes prawny w dochodzeniu tak sformułowanego żądania. Pozytywne rozstrzygnięcie pozwoli bowiem uniknąć ewentualnych sporów w przyszłości w zakresie wysokości świadczenia pieniężnego należnego bankowi. Umowa z 15 maja 2007 r. nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF została zawarta na okres 360 miesięcy tj. od 15 maja 2007 r. do 12 czerwca 2037 r. (§ 1 ust. 4). Z tego ustalenia oraz bezspornego stanowiska stron jasno wynika, że strony są nadal związane powyższą umową. Brak interesu zachodzi wtedy, gdy sfera prawna powoda nie została naruszona lub zagrożona, bo jego prawo już zostało naruszone albo powstały określone roszczenia i może osiągnąć pełniejszą ochronę swych praw, bo może dochodzić zobowiązania pozwanego do określonego zachowania - świadczenia lub wykorzystać inne środki ochrony prawnej prowadzące do takiego samego rezultatu. Zasada ta nie ma charakteru bezwzględnego, bo powód nie traci interesu, jeżeli ochrona jego sfery prawnej wymaga wykazania, że stosunek prawny ma inną treść, w szczególności, gdy umowa jest zawarta na długi czas, a wyrok w sprawie o świadczenie za wcześniejszy okres (roszczenia dodatkowe zgłoszone przez powoda) nie usunie niepewności w zakresie wszystkich skutków prawnych mogących wyniknąć z tego stosunku w przyszłości. (wyrok SA w Warszawie z 25.10.2018 r., I ACa 623/17). W sprawie o ustalenie nieważności umowy jest zatem istotne, jaki skutek ta umowa wywarła w ujmowanym wielopłaszczyznowo aspekcie skutków cywilnoprawnych. Orzeczenie stwierdzające nieważność umowy niweczy skutki takiej umowy ex tunc. Z uwagi zaś na związanie zarówno stron, jak i innych sądów jego treścią, jako swoisty prejudykat, ma on istotne znaczenie dla dalszych czynności stron w związku ze spłaceniem kredytu.

W przedmiotowej sprawie dopóki strony wiąże umowa powódka nie może domagać się przeliczenia kredytu na złotówki czy rozliczenia umowy. Żądania te zaktualizują się w przypadku ustalenia, że zaskarżone postanowienie umowne nie wiąże stron. Interes prawny powódki w żądaniu ustalenia nieważności umowy w tym kontekście jest oczywisty, bowiem bez takiego rozstrzygnięcia na przyszłość o zasadach rozliczenia kredytu, nie istnieje możliwość definitywnego zakończenia sporu. Uznanie braku interesu powódki skutkowało by w istocie tym, że dopiero po spłaceniu kolejnych rat kredytu musiała by ona występować z kolejnymi żądaniami zwrotu nadpłaty. Nie istniałby bowiem mechanizm do przeliczania rat kredytu na bieżąco w sposób odmienny niż reguluje to umowa. Rozstrzygnięcie roszczenia o ustalenie nieważności umowy zniesie stan niepewności strony powodowej w zakresie wysokości rat i sposobu ich rozliczania.

Dalej należało zauważyć, że kwestia ustalenia będzie miała wpływ na roszczenie o wykreślenie hipoteki zabezpieczającej. Powództwa z art. 189 k.p.c. i art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1007, ze zm.) realizują odrębne kategorie roszczeń procesowych, stanowiące dwa niezależne środki ochrony prawnej, oparte na różnych przesłankach i zmierzające do osiągnięcia odmiennego celu. Powództwo z art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece służy uzgodnieniu treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym aktualnym na dzień orzekania. Zmierza do zaspokojenia roszczenia typu rzeczowego i pozostaje w ścisłym związku z ustrojową funkcją ksiąg wieczystych. Jest zatem właściwym instrumentem do rozstrzygnięcia sporu, której ze stron przysługuje prawo do nieruchomości objętej księgą wieczystą (tak SN w wyrokach z 16 lutego 2011 r., I CSK 305/10, OSNC – ZD z 2012 r., Nr 1, poz. 7, z 11 grudnia 2007 r., II CSK 361/07, z 19 lutego 2003 r., V CKN 1614/00, z 19 listopada 2004 r., II CK 152/04, z 21 listopada 2002 r., IV CKN 1519/00, i z 10 października 1985 r., II CR 281/85, OSNC 1986 roku Nr 7 - 8, poz. 125). Nadto hipoteka wygasa na skutek wygaśnięcia wierzytelności (art. 94 ustawy o księgach wieczystych i hipotece). Tymczasem jak wskazano już wyżej stosunek prawny wynikający z umowy kredytu

w dalszym ciągu istnieje. Zatem dopiero dokonanie ewentualnego ustalenia nieważności umowy kredytu spowoduje możliwość wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej.

Podsumowując rozważania w zakresie spełnienia przesłanek z art. 189 k.p.c. wskazać należy, że powódka wykazała istnienie interesu prawnego. Powódka zarzucała w niniejszej sprawie nieważność umowy i takiego też ustalenia żądała. Należało zatem przejść do oceny ważności zawartej przez powódkę z pozwanym bankiem umowy kredytu.

O nieważności czynności prawnej decyduje jej treść lub cel. Przepis art. 58 k.c. dotyczy tylko zgodności z ustawą i zasadami współżycia społecznego treści oraz celu czynności prawnej. Oceniając ważność czynności prawnej nie można przypisywać dominującego znaczenia ani okolicznościom poprzedzającym zawarcie umowy, ani sposobowi jej wykonania. O ważności umowy orzeka się oceniając jej treść i cel z daty zawarcia umowy, a nie sposób jej faktycznego wykonania.

Stosownie do art. 353 § 1 k.c., zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić. Stosownie zaś do art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Przepis ten stanowi o naczelnej zasadzie prawa zobowiązań - zasadzie swobody umów.

Istotą umowy jest złożenie przez strony zgodnych oświadczeń woli, których treść określa prawa i obowiązki stron. Umowa powstaje, gdy zostanie uzgodniony katalog istotnych dla danej umowy obowiązków stron i odpowiadających im uprawnień.

Nie jest dopuszczalne, aby postanowienia umowne dawały jednej ze stron uprawnienie do kształtowania według swojej woli zakresu obowiązków drugiej strony. Byłoby to sprzeczne z naturą umowy. Gdy oznaczenie świadczenia zostałoby pozostawione jednej ze stron, powinno być ono w zasadzie oparte na obiektywnej podstawie, a nie pozostawione do swobodnego uznania strony, w przeciwnym razie zobowiązanie w większości przypadków byłoby nieważne, jako naruszające art. 353¹ k.c.

Zdaniem Sądu przedmiotowa umowa kredytu jest nieważna i powinna być traktowana jako nie zawarta, czego nie sanują późniejsze czynności faktyczne i prawne, a wszelkie czynności dokonywane po zawarciu umowy powinny podlegać rozliczeniu na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Na podstawie stanu faktycznego ustalonego przez Sąd, a w szczególności na podstawie treści umowy kredytu, stwierdzić należy, iż strony nie umówiły się co do głównych świadczeń umowy. Brak określenia w umowie głównych świadczeń umowy, zdaniem Sądu, prowadzi do stwierdzenia, że umowa jest w całości nieważna. Zarówno indeksacja, jak odesłanie do tabel kursowych stanowią przedmiot główny umowy, przy czym nie zostały one sformułowane jednoznacznie (brak wskazania zasad ustalania kursów, brak rzetelnej informacji o ryzyku walutowym przy jednoczesnym wykreowaniu poprzez indeksację takiego ryzyka oraz rodzaje kursów prowadzące do dalszych niejednoznaczności).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 1 kwietnia 2011 r. (III CSK 206/10, Legalis nr 419249) wskazał, że jeśli świadczenie nie jest oznaczone, zobowiązanie nie istnieje. Sąd Najwyższy stwierdził, że do istotnych elementów stosunku zobowiązaniowego należy obowiązek świadczenia, natomiast samo świadczenie jest jedynie realizacją tego obowiązku. Świadczenie musi być oznaczone, gdyż oznaczenie świadczenia w połączeniu z oznaczeniem sposobu zachowania się dłużnika pozwala na ustalenie treści stosunku zobowiązaniowego. Jeśli świadczenie nie zostanie oznaczone, nie można mówić o istnieniu zobowiązania ze względu na brak istotnego elementu stosunku zobowiązaniowego.

Natomiast w postanowieniu z 17 stycznia 2003 r., sygn. akt III CZP 82/02, Sąd Najwyższy stwierdził, że jeżeli brakujące essentialia negotii uzupełnił w umowie sam bank, to składając swoje oświadczenie woli kredytobiorcy nie objęli nim tych istotnych postanowień umowy i skoro nigdy nie wyrazili na to zgody, nie doszło do zawarcia umowy o

kredyt. Przywołane orzeczenie dotyczyło niewpisania w dacie zawarcia umowy do jej treści kwoty udzielanego kredytu, która następnie została dopisana przez bank. W okolicznościach niniejszej sprawy strony uzgodniły kwotę kredytu i wpisały ją do umowy. Nie doszło natomiast do uzgodnienia wysokości świadczenia kredytobiorcy. Brak określenia tego świadczenia wynikał z pozostawienia bankowi swobody w określaniu kursów waluty, do której kredyt był indeksowany i nieokreśleniu wysokości części kapitałowej w poszczególnych ratach, co uniemożliwiało wyliczenie wysokości każdej z rat. Jak wprost wynika z umowy świadczenie kredytobiorcy miało zostać określone co do wysokości przez bank po jej zawarciu, a następnie przekazane do wiadomości kredytobiorcy.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym zasadą swobody umów, powódka w chwili podpisania umowy powinna wiedzieć jaka jest kwota jej kredytu. Tymczasem w dniu uruchomienia kredytu początkowa kwota kredytu wyrażona w złotych polskich jest przeliczana na CHF. Poprzez jednostronne określenie kursu CHF przez bank, powódka dowiedziała się o wysokości kredytu w CHF przy jego wypłacie, po zastosowaniu dowolnie ustalonego przez pozwanego kursu CHF.

Zobowiązanie powódki ustalane było przez bank w walucie CHF, która w okresie spłaty kredytu była podstawą określania wysokości kapitału pozostałego do spłaty oraz odsetek. Oznacza to, że nie tylko wysokość kapitału kredytu była jednostronnie ustalona przez pozwanego, lecz w każdym okresie trwania kredytu (...) S.A. naliczał dodatkowo odsetki od kapitału powstałego w wyniku zastosowania dowolnie ustalonego kursu CHF.

W tym miejscu wskazać należy na sprzeczność przedmiotowej umowy z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe w brzmieniu z dnia zawarcia umowy, który jest przepisem bezwzględnie obowiązującym, a więc jego naruszenie powinno również skutkować stwierdzeniem nieważności umowy.

Umowa kredytu jest umową dwustronnie zobowiązującą – z jednej strony bank zobowiązuje się do udzielenia kredytu, a następnie uprawniony jest do uzyskania spłaty tej kwoty, która była oddana do dyspozycji kredytobiorcy, a kredytobiorca ma prawo domagać się od banku wypłaty środków, a następnie obciążony jest obowiązkiem ich zwrotu. Przedmiotem kredytu, zgodnie z przytoczonym wyżej przepisem musi być określona kwota pieniężna. Co za tym idzie, kredytobiorca obowiązany jest do zwrotu ściśle określonej kwoty środków pieniężnych, którą oznacza kwota kapitału udostępnionego i wykorzystanego przez kredytobiorcę. Umowa kredytu ma również charakter odpłatny z uwagi na obciążenie kredytobiorcy obowiązkiem zapłacenia kredytodawcy odsetek i prowizji, które stanowią wynagrodzenie za korzystanie ze środków pieniężnych udostępnionych przez bank i konsensualny, gdyż wymaga uzgodnienia jej treści przez strony.

W świetle wyżej wskazanej normy bank mógł zatem czerpać zysk z umowy kredytu wyłącznie w postaci odsetek oraz prowizji. Natomiast bank w umowie zastrzegł na swoją rzecz dodatkowy zysk w postaci marży na kursie, który bank uzyskiwał poprzez dokonywanie przeliczeń waluty w oparciu o dowolnie ustalany przez siebie banku kurs waluty.

W umowie określona została wyłącznie kwota uruchomienia kredytu, tj. zobowiązanie banku do wypłaty określonej kwoty wyrażonej w PLN. Nie zostały tam jednak określone świadczenia powódki, tj. wysokość salda kredytu, sposób jego wyliczenia oraz zasady, w oparciu o które miały być określone zobowiązania w postaci spłaty rat. W konsekwencji powódka według stanu na dzień zawarcia umowy w żaden sposób nie była w stanie określić wysokości swojego zadłużenia (salda kredytu) i to nawet przy założeniu, że zarówno oprocentowanie, jak i kurs średni NBP waluty CHF były niezmiennie przez cały okres trwania umowy.

Wysokość zobowiązania powódki według postanowień umowy mógł bowiem dowolnie kształtować pozwany bank i wyłącznie od jego woli zależała wysokość tych świadczeń.

W przypadku określenia wysokości świadczenia w wyniku waloryzacji należy przyjąć, że miernik wartości służący tejże waloryzacji (indeksacji), powinien być określany w sposób precyzyjny. To znaczy taki, aby możliwe było jego obiektywne oznaczenie. W przeciwnym razie nie zostanie spełniony wymóg oznaczoności świadczenia. Pozostawienie jednej ze stron możliwości swobodnego kształtowania wskaźnika waloryzacji skutkowałoby w istocie brakiem

określenia wysokości świadczenia, a zatem – jak zasadnie wskazała strona powodowa – brakiem uzgodnienia tego elementu umowy.

Zatem, strony nie określiły w umowie wzajemnych głównych świadczeń stron, a taka sytuacja jest sprzeczna z naturą stosunku umowy, której istotą jest uzgodnienie jej postanowień przez strony (art. 353¹ k.c.). Konstrukcja przyjęta przez bank we wzorcu umownym jedynie stwarzała pozory uzgodnienia z powodką istotnych warunków umowy. Podkreślić przy tym należy, że nawet bank przy zawarciu umowy nie znał jej dokładnych warunków, a tym samym nie znał jej treści. Bank nie posiadał bowiem żadnego sprecyzowanego mechanizmu ustalania marży doliczanej do kursu bazowego. W umowie nie zostały ponadto określone zasady spłaty kredytu. Umowa nie precyzowała bowiem w jaki sposób bank będzie ustalał kursy w tabelach, które miały mieć zastosowanie do dokonywanych przez powodkę spłat w walucie PLN. Kursy te w świetle umowy mogły być ustalane przez pozwanego w sposób dowolny. Przyjmując zatem, że klauzula waloryzacyjna określała główne świadczenia stron przedmiotowa umowa nie została nigdy skutecznie zawarta.

Zdaniem Sądu, sprzeczność treści takiej umowy wynika z art. 353¹ k.c. i art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, a w konsekwencji w świetle art. 58 § 1 k.c. umowa jest nieważna. Warunkiem powstania ważnego zobowiązania, którego treścią jest obowiązek spełnienia świadczenia przez dłużnika na rzecz wierzyciela, jest dokładne określenie treści tego świadczenia albo przesłanek pozwalających na jego dokładne określenie.

Powódka podnosiła, że te same postanowienia umowy kredytu (opisane powyżej) mogą być zakwalifikowane jako niedozwolone. Prowadzi to jednak do tego samego wniosku- umowa jest nieważna jako, że nie można jej wykonać.

W ocenie Sądu przedmiotowa umowa jest nieważna z przyczyn przytoczonych powyżej. Nieważność umowy wynikająca z art. 58 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego w związku z art. 353¹ k.c., wyprzedza przepisy o abuzywności poszczególnych postanowień umowy.

W takiej sytuacji jak niniejsza gdy powodka ma możliwość powołania się zarówno na nieważność umowy oraz abuzywność postanowień prowadzących do ustalenia nieważności umowy, to ona decyduje czy korzysta jedynie z ochrony wynikającej z przepisów art. 385¹ k.c. i nast. Zatem jedynie dla porządku należy przytoczyć, iż sporne postanowienia umowy były abuzywne.

W myśl art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Powódka wywodziła, że niedozwolone są klauzule wprowadzające nieokreślony bliżej mechanizm przeliczania waluty PLN na CHF według kursu ustalonego samodzielnie przez pozwanego bank w tabeli kursów i wskazywali, że takie postanowienia umowy skutkują nieważnością umowy. Jak zostało już wyżej wskazane w kwestionowanych przez powodkę postanowieniach pozwany przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania wysokości salda kredytu, jak również wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego, poprzez dowolne niczym nieograniczone wyznaczanie w tabelach kursów kupna lub sprzedaży franka szwajcarskiego. Dotyczyło to tak uruchomienia kredytu, jak i jego spłaty. Jednocześnie prawo banku do ustalania kursu waluty w świetle umowy nie doznawało żadnych formalnych ograniczeń. Bank przyznał sobie prawo do jednostronnego określania zobowiązań umownych, a to wysokości salda kredytu oraz rat kredytowych, a tym samym i wysokości świadczeń powodki. Pozwany zapewnił sobie możliwość uzyskania znaczących korzyści finansowych stanowiących dla powodów dodatkowe koszty kredytu, których oszacowanie nie było możliwe. Czynniki obiektywne, a zatem sprawdzalne z punktu widzenia konsumenta, jak w szczególności wysokość rynkowych kursów wymiany franka szwajcarskiego, tylko częściowo wpływają na ostateczny koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, skoro kurs kupna lub sprzedaży waluty obcej określony w tabeli kursowej banku zawiera marżę kupna lub marżę sprzedaży, która to wartość jest zależna wyłącznie

od woli banku. Niewątpliwie zatem regulacja ta stanowi o naruszeniu przez bank dobrych obyczajów, które nakazują, aby ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy były możliwe do przewidzenia.

W przedmiotowej umowie wysokość świadczenia określona została w ten sposób, że kwotę kredytu przeliczano najpierw ze złotych polskich na franki szwajcarskie, po kursie wskazanym przez bank (uzyskując równowartość kredytu w walucie obcej), a następnie, bezpośrednio przy określaniu każdej kolejnej raty, przeliczano wskazywaną przez bank kwotę franków szwajcarskich na złotówki znów po kursach ustalanych przez bank na podstawie jego tabel, przy czym pierwsza z tych operacji odbyła się w oparciu o kurs kupna, a pozostałe dotyczące spłat rat po kursie sprzedaży. Co istotne, kurs kupna był niższy od kursu sprzedaży, a co za tym idzie, bank dokonując dwukrotnego przeliczenia kwoty zobowiązania (najpierw w momencie jego wypłaty po niższym kursie, a następnie w momencie jego spłaty po kursie wyższym) uzyskuje nadwyżkę (tzw. spread), a więc dodatkowe wynagrodzenie banku, wysokości którego w momencie zawierania umowy kredytu, konsument nie jest w stanie w żaden sposób oszacować.

W doktrynie prawa cywilnego wskazuje się, że pojęcie „dobrych obyczajów” na gruncie art. 385¹ § 1 k.c. powinno zostać odniesione do „szeroko rozumianego szacunku drugiego człowieka, wskutek czego sprzeczne z nimi są działania wykorzystujące m.in. niewiedzę, brak doświadczenia drugiej strony, naruszenie zasady równorzędności stron” (K. Zgobelny [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Wydanie 2; red. E. Gniewek; Warszawa 2006, s. 593, nb 9). Powyższe stanowisko jest tożsame z zapatrywaniami wyrażonymi w orzecznictwie, w tym m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r. (I CK 832/2004), zgodnie z którym działanie wbrew dobrym obyczajom (w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego) oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron stosunku. Do dobrych obyczajów zalicza się przede wszystkim wymaganie od przedsiębiorcy wysokiego poziomu świadczonych usług oraz stosowania we wzorcach umownych takich zapisów, aby dla zwykłego konsumenta były one jasne, czytelne i proste, a ponadto by postanowienia umowy w zakresie łączącego konsumenta z przedsiębiorcą stosunku prawnego należycie zabezpieczyły interesy konsumenta i odwzorowywały przysługujące mu uprawnienia wynikające z przepisów prawa. W orzecznictwie przyjmuje się, że jako sprzeczne z dobrymi obyczajami kwalifikowane są w szczególności wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron umowy, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami stosunku obligacyjnego.

Powódka nie posiadała możliwości kontroli sposobu wykonywania przez bank przedmiotowej umowy w kwestionowanym w toku niniejszego postępowania zakresie, a w szczególności w zakresie wysokości salda kredytu i wysokości rat kredytowych. M. P. zawierając umowę, nie mogła również określić potencjalnego ryzyka z tym związanego, także oszacować całkowitych kosztów związanych z kredytem. Co istotne, bank nie ponosił żadnego ryzyka, gdyż w każdej sytuacji ewentualne ryzyko kursowe mógł zniwelować poprzez dowolne ustalenie kursu w tabeli bankowej. Podkreślić przy tym należy, że powódka na dzień zawarcia umowy nie знаła wysokości swoich świadczeń na rzecz banku. Strony nie określiły w jaki sposób zostaną wyliczone te świadczenia - w świetle umowy decydował o tym wyłącznie pozwany. Wysokość świadczeń kredytobiorcy zależała zatem wyłącznie od woli banku.

Powyższe skutkuje naruszeniem zasady ekwiwalentności wzajemnych świadczeń powodów oraz banku. Pozwany w całości bowiem przeniósł na powódkę ryzyko kursowe, zabezpieczając w ten sposób wyłącznie swoje interesy, bez przyznania w zamian jakichkolwiek korzyści na jej rzecz oraz możliwości kontrolowania przez nią działań podejmowanych przez bank w przedmiotowym zakresie.

Jednocześnie wskazać należy, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 27 grudnia 2010 r. (sygn. akt XVII AmC 1531/09), za klauzulę niedozwoloną zostało uznane stosowane przez bank postanowienie „Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50”. Powyższe stanowisko zostało w pełni potwierdzone przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 21 października 2011 r. (sygn. akt VI ACa 420/11).

Ocena klauzul waloryzacyjnych zawartych w umowie jako abuzywne i jednocześnie brak możliwości zastąpienia jej innymi klauzulami, skutkuje brakiem zgodnych oświadczeń woli stron w chwili zawarcia umowy w tym zakresie, a zatem skutek prawny jest taki sam jak przy stwierdzeniu nieważności na podstawie art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe w związku z 353¹ k.c. i art. 58 § 1 k.c.

Biorąc pod uwagę nieważność umowy na podstawie art. 58 § 1 k.c., stronie powodowej przysługuje roszczenie o zwrot wszystkich świadczeń uiszczanych przez nich na rzecz banku w związku z umową.

Z umowy nie wynikało, aby kurs waluty wpisywany do tabeli kursów obowiązującej w banku w dniu przeliczania całej kwoty kredytu na CHF, a następnie w dniu spłaty każdej kolejnej raty musiał przybrać wartość rynkową albo jakąkolwiek wartość możliwą do ustalenia i przewidzenia przez drugą stronę umowy. Umowa, w tym regulamin, nie przewidywała żadnych kryteriów, wedle których miałby być ustalony kurs z tabeli. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia był szczegółowy opis zawarty w odpowiedzi na pozew, w jaki sposób pozwany, jego zdaniem, dokonywał określania kursów wpisywanych następnie do tabeli obowiązującej w banku. Żadne ograniczenia swobody kształtowania kursu nie wynikały bowiem z umowy, zatem stosowanie jakichkolwiek praktyki w określaniu kursu waluty było swobodną decyzją pozwanego jako kredytodawcy i w każdej chwili mogło być dowolnie zmienione.

Pozwany podniósł, że nie mógł ustalać dowolnych kursów walut w tabelach kursów obowiązujących w banku, gdyż działa na konkurencyjnym rynku i musi liczyć się z realnymi kursami tychże walut, jakie na tym rynku się kształtują. W odniesieniu do tego stanowiska warto zauważyć, że ani umowa stron, ani przepisy prawa, nie ograniczały pozwanego w możliwości prowadzenia różnych tabel kursów wymiany walut.

Nade wszystko wskazać należy, że ewentualna rynkowość kursów pozostaje bez związku z niniejszą sprawą. Rynkowość odnosi się bowiem do sposobu wykonywania umowy a nie ukształtowania praw i obowiązków kredytobiorców.

Pozwany bank mógł zatem dwukrotnie, w aspekcie kształtowania kursu, wpływać w sposób dowolny na wysokość świadczenia kredytobiorcy. Pierwszy raz po wypłacie kredytu przeliczając kwotę udzielonego kredytu na CHF po kursie ustalonym przez siebie.

Również świadomość stron nie ma znaczenia dla oceny ważności umowy w kontekście jej zgodności/niezgodności z prawem, gdyż niezależnie od jej istnienia nieważna umowa nie staje się ważna. Nie ma zatem znaczenia czy powódka i pozwany rozumieli mechanizm indeksacji i zmiany wartości kapitału oraz rat na skutek zmiany kursu waluty.

Brak możliwości określenia ścisłej wysokości części kapitałowej każdej raty przesądzał o niemożności precyzyjnego określenia części odsetkowej. Odsetki bowiem powinny być naliczane od aktualnego salda zadłużenia, co wymaga wiedzy na temat wysokości salda zadłużenia po spłacie każdej kolejnej raty. Nie można w sposób rzetelny policzyć wysokości odsetek nie wiedząc, w jakich częściach w każdej racie ma dojść do spłaty kapitału.

Zwrócić uwagę należy na fakt, iż sama umowa wskazuje na to, że w istocie ustalenie wysokości rat zostało pozostawione kredytodawcy, o czym świadczy zapis § 11 ust. 2 umowy, w myśl którego, po uruchomieniu kredytu bank wysyła kredytobiorcy harmonogram spłat kredytu w CHF. Bez uznaniowego ustalenia wysokości części kapitałowej pierwszej raty trudno bowiem w świetle umowy wskazać, w jaki sposób wyliczyć część kapitałową i odsetkową każdej raty.

Polski porządek prawny dopuszcza możliwość zawierania umów o kredyt w walucie polskiej indeksowany do waluty obcej. Stanowi o tym wprost art. 69 ust. 2 pkt 4a i art. 69 ust. 3 ustawy Prawo bankowe. O tym, że umowa kredytu indeksowanego do waluty obcej mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353 k.c. w zw. z art. 69 Prawa bankowego) wypowiedział się również Sąd Najwyższy w wyroku z 22 stycznia 2016 r. (sygn. akt I CSK 1049/14, Legalis 1450586). Jednak okoliczność, że polski system prawny dopuszcza zawieranie umów o kredyt denominowany lub indeksowany nie wyczerpuje, zdaniem Sądu, problematyki zgodności z prawem każdej umowy o kredyt indeksowany.

Klauzule waloryzacyjne opisujące mechanizm indeksacji stosowane w umowach kredytowych powinny być przedmiotem badania pod kątem ich zgodności z art. 358¹ § 2 k.c. oraz pod kątem tego, czy mogą być uznane za rażąco naruszające interesy konsumentów i sprzeczne z dobrymi obyczajami (na podstawie 385¹ § 1 k.c.).

Podsumowując, w niniejszej sprawie należało uznać, że umowa zawarta przez powódkę z pozwanym bankiem w dniu 15 maja 2007 r. była nieważna – zgodnie z art. 58 § 1 k.c., w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 pkt 2 prawa bankowego w zw. z art. 353¹ k.c. z uwagi jej istotną wadę prawną. W umowie brak było określenia wysokości świadczenia poprzez nieokreślenie kwot rat, w których miał być spłacany kredyt oraz nieokreślenie obiektywnego i jednolitego sposobu ich ustalenia. Wobec nieokreślenia kwoty kredytu, nie było możliwe określenie wysokości zobowiązania powódki.

Nieważność umowy o kredyt zawartej przez strony skutkowałą uznaniem za zasadne część żądań powódki w zakresie zasądzenia dochodzonych kwot. Jak stanowi art. 410 § 2 k.c., świadczenie jest nienależne, jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Tak właśnie stało się w okolicznościach niniejszej sprawy. Wobec nieważności umowy aktualizuje się obowiązek zwrotu świadczeń na podstawie art. 410 § 1 i 2 w związku z art. 405 k.c.

Powyższe nie oznacza jednak, że świadczenia powódki były w całości nienależne. W ocenie Sądu pozwany nie ma obowiązku zwrotu świadczenia w całości wobec treści art. 411 pkt 2 k.c., który przewiduje, iż nie można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego.

W ocenie Sądu, na gruncie niniejszej sprawy, art. 411 pkt 2 k.c. należy interpretować w ten sposób, że w świetle zasad współżycia społecznego trafne jest także świadczenie uzasadnione względami słuszności. Należy pamiętać, że zasady współżycia społecznego wyrażają ideę słuszności w prawie oraz odwołują się do powszechnie uznawanych w społeczeństwie wartości. Odmowa uwzględnienia żądania zwrotu nienależnego świadczenia musi więc być wsparta odpowiednią aprobatą moralną.

Nie można nie wspomnieć, iż powódka otrzymała świadczenie ze strony pozwanego banku, które pozwoliło im osiągnąć zamierzony cel mieszkaniowy. Kwota kredytu otrzymana przez powódkę wynosiła 178.741,50 zł. Świadczenie to było wzajemne, powódka nie negocjowała konieczności jego zwrotu. Zdaniem Sądu trudno byłoby uznać za zrozumiałą i społecznie akceptowaną zwrot powódce całości wpłaconych przez nią należności, w sytuacji gdy nie spłaciła ona kwoty otrzymanego kredytu. W ocenie Sądu w ten sposób powódka uzyskałaby darmowe finansowanie, sprzeczne z celem umowy, zasadami słuszności i uczciwości. Zdaniem Sądu nie jest słusznym zobowiązanie do zwrotu przez pozwanego części tychże rat, które zostały przez niego już zaliczone na pokrycie przekazanego powódce kapitału.

Sąd pomniejszył zatem zwrot nienależnego świadczenia o kwoty zaliczone na poczet wypłaconego powódce i zwróconego kapitału.

Wobec powyższego niezasadne było zasądzenie na rzecz powódki kwot wpłaconych przez nią pozwanemu na poczet rat kapitałowych związanych z kredytem. Powódka za dochodzony okres wpłaciła pozwanemu łącznie tytułem rat kapitałowych za dochodzony okres kwotę 103.868,75 zł i 2.057,44 CHF, podczas gdy pozwany oddał do jej dyspozycji kwotę 178.741,50 zł. Kwota sumaryczna wpłat dokonanych przez powódkę na rzecz pozwanego z tytułu spłaty rat kredytowych w okresie od 12 maja 2007 r. do 12 lipca 2016 r. została wyliczona przez biegłego sądowego. W swojej opinii wskazał on, że powódka spłaciła kwotę 103.868,75 zł, w tym kwotę 38.259,24 zł rozliczoną na odsetki oraz kwotę 2.057,44 CHF, w tym kwotę 298,05 CHF rozliczoną na odsetki tj. kwotę 8.284,98 zł, a zatem łącznie powódka wpłaciła kwotę 112.153,73 zł. Kwoty wpłacone tytułem rat kapitałowych nie podlegały zatem zwrotowi, a powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu.

Niezasadne zatem było zasądzenie na rzecz powódki kwot wpłaconych przez nią pozwanemu na poczet rat związanych z kredytem. Zwrotowi natomiast podlegała kwota rozliczona na odsetki, bowiem nie stanowiło to części spłaty kredytu – świadczenia otrzymanego od pozwanego w związku z nieważną umową. Sąd zasądził wyliczoną przez biegłego kwotę 38.259,24 zł (k. 831) spłaconą tytułem odsetek od rat kapitałowych w PLN, jako nienależną, wobec nieważności umowy

kredytu z 15 maja 2007 r. oraz kwotę 298,05 CHF (k. 832) tytułem odsetek od rat kapitałowych spłaconych w CHF jako nienależną, wobec nieważności umowy kredytu z 15 maja 2007 r.

W kwestii roszczenia o zwrot kwot:

- 1.495,95 zł z tytułu składki ubezpieczeniowej zapłaconej 1 czerwca 2007 r.;
- 1.455,95 zł z tytułu składki ubezpieczeniowej zapłaconej 1 lipca 2010 r.;
- 909,41 zł z tytułu składek ubezpieczeniowych zapłaconej 1 lipca 2013 r. oraz

to kwoty te w całości podlegały uwzględnieniu. Jak wyżej wskazywano powódce, wobec nieważności umowy kredytu, należny jest zwrot wszystkich świadczeń dokonanych na jej podstawie. Wysokość uiszczonych składek ubezpieczeniowych zapłaconych 1 czerwca 2007 r., 1 lipca 2010 r. i 1 lipca 2013 r. wynikały zaś z przedłożonych do akt sprawy przez powódkę potwierdzeń przelewów (k. 154, k. 155, k. 156) oraz zaświadczenia (...) S.A. wystawionego na dzień 20 czerwca 2017 r. (k. 260).

Podsumowując wysokość żądania została wykazana w toku procesu i należnym było zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwot:

- 1.495,95 zł z tytułu składki ubezpieczeniowej zapłaconej 1 czerwca 2007 r.;
- 1.455,95 zł z tytułu składki ubezpieczeniowej zapłaconej 1 lipca 2010 r.;
- 909,41 zł z tytułu składek ubezpieczeniowych zapłaconej 1 lipca 2013 r. oraz
- 38.259,24 zł tytułem odsetek;

tj. łącznie kwoty 40.120,51 zł oraz kwoty 298,05 CHF tytułem odsetek jako nienależnie zapłaconych przez powódkę na podstawie nieważnej umowy kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) z 15 maja 2007 r.

Roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy. Na mocy art. 455 k.c., jeśli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W niniejszej sprawie powódka wystąpiła z żądaniem zapłaty w piśmie z 27 kwietnia 2017 r. Zgodnie z treścią wezwania, żądali spełnienia świadczenia w ciągu 7 dni od odebrania wezwania. Pozwany odebrał wezwanie 4 maja 2017 r. zatem od 12 maja 2017 r. pozostawał w opóźnieniu. Z tych przyczyn żądanie powódki o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie, stosownie do regulacji z art. 481 k.c., było usprawiedliwione od 12 maja 2017 r.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w pkt I ustalając, że umowa kredytu nr (...) z 15 maja 2007 r. zawarta między powódką, a pozwanym bankiem jest nieważna, a w konsekwencji zasądził kwoty 42.120,51 zł i 298,05 CHF w II i III sentencji orzeczenia, oddalając powództwo w pozostałym zakresie w pkt IV sentencji orzeczenia.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. dokonując stosunkowego ich rozdzielenia. Sąd ustalił, że pozwany powinien ponieść koszty procesu w 72,79%, a powódka w 27,21%. Strona powodowa bowiem żądała zasądzenia na jej rzecz kwoty 103.868,75 zł, 6409,94 CHF (x 3,78728 kurs franka szwajcarskiego na dzień 19 marca 2019r.) oraz ustalenia nieważności umowy kredytowej (178.741,50 zł), łącznie wartość przedmiotu sporu wynosiła 304.857,77 zł. Na rzecz powódki zostało zasądzzone 42.120,51 zł i 298,05 CHF (1062,87 zł) oraz ustalono nieważność umowy kredytowej (178.741,50 zł) – łącznie 221.924,88 zł. Szczegółowe wyliczenie tych kosztów Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu, stosownie do treści art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. o czym orzeczono w pkt V orzeczenia.

Mając na względzie powyższe rozważania, Sąd orzekł jak w wyroku.

Sędzia Magdalena Antosiewicz

ZARZĄDZENIE

(...)